

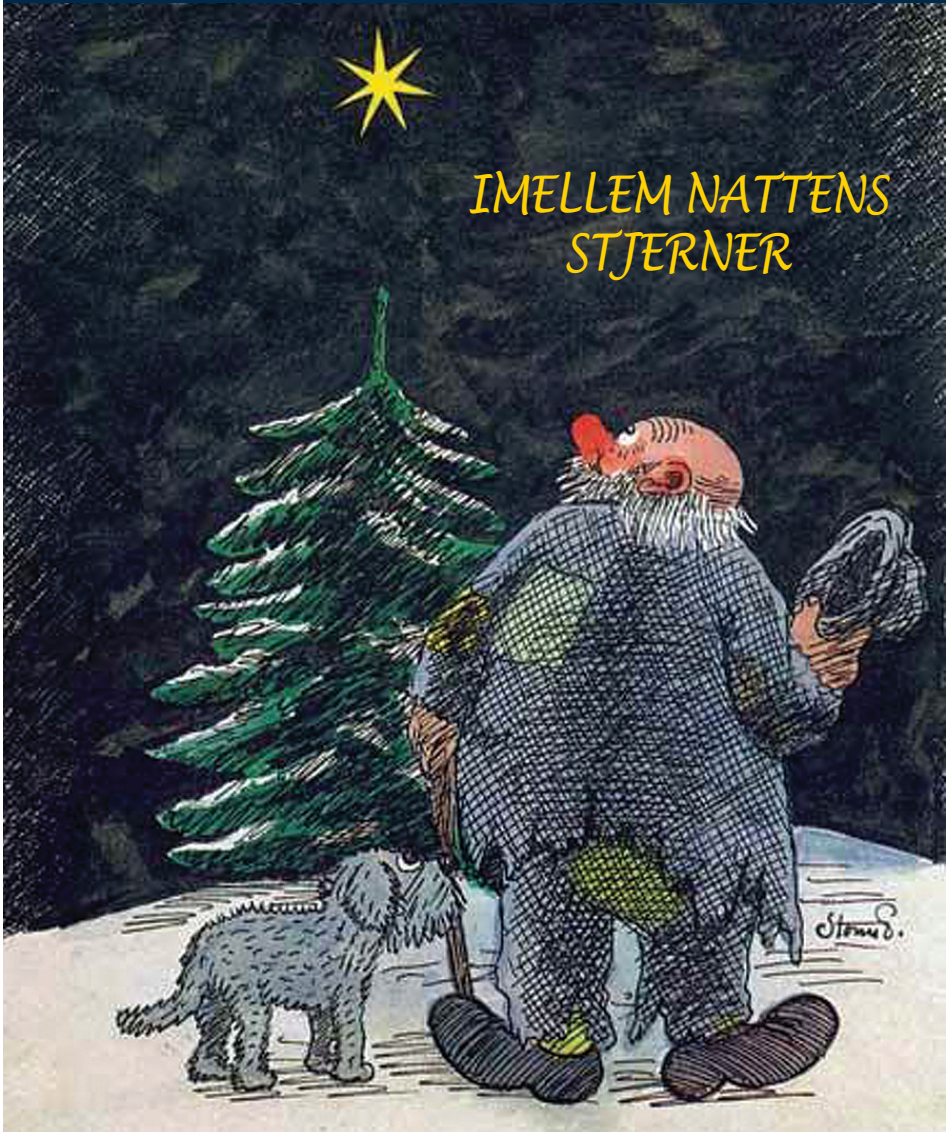
JOHANNES JØRGENSEN SELSKABET

NYHEDSBREV

December 2011

9. Årg.

Nr. 4

IMELLEM NATTENS
STJERNER

NYHEDSBREV

Medlemsblad for
Johannes Jørgensen Selskabet

Ansvh. red. **Stig Holsting**

Lykkesholms Allé 9 A,1.tv

1902 Frederiksberg C

Tlf. 8758 0303

Mob. 2129 0408

e-mail: stig.holsting@gmail.com

Kassererens e-mail:

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

www.johannesjorgensenselskabet.dk

Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Johannes Jørgensen Selskabet er
et litterært forum til studium af
digterens liv og forfatterskab.

Selskabet arbejder nært sammen
med Johannes Jørgensens Hus i
Svendborg og andre litterære
selskaber.

Medlemskab koster 150 kr. om året.

Hjemmeside: www.svendborg-bib.dk

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand

Birgitte Karmann Roslev,
næstformand.

Brogade 37, 1, 5700 Svendborg.

E-mail: bibkr@svendborg.dk

Tlf. 51553310

Ove Klausen, sekretær. Ottosminde
2, 8960 Randers. Tlf. 86404032.

E-mail: oklausen@fiberflex.dk

Henning Fink-Jensen, kasserer.

Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd.

Tlf. 4444 8703

Andreas Holsting. Ved Klosteret 6,
2100 København Ø. Tlf. 31219609.

E-mail: andreas.holsting@gmail.com

Grafisk tilrettelæggelse: Kira Bierlich

FORSIDEBILLEDET

Robert Storm
Petersen – elsket
under navnet
Storm P. – evnede
at sætte tilværel-
sens store spørgs-
mål på enkle for-
mler – som oftest
med et glimt i øjet
men lige så ofte
med en tankevæk-
kende letforståelig
filosofisk bagtanke.

Således er omstående tegning, dateret 24. dec.
1944, i al sin rørende enkelhed ikke til at misfor-
stå. Når Storm P. så tilmed har forsynet original-
tegningens bagside med et vers fra Johannes
Jørgensens kendte pilgrimssalme, forstår man
den umiddelbare sammenhæng. Tegningen befin-
der sig på Storm P.-Museet på Frederiksberg.

*Hold ud, du Stjærnepilgrim
paa Vej til Betlehem,
du er paa Vej til Lykken,
du er på Vejen hjem!-*

*Glædelig jul og godt nytår
ønskes alle
Johannes Jørgensen Selskabets
medlemmer og deres familie.
Bestyrelsen*

Selskabet har fået ny mailadresse:

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

Med dette nummer af Nyhedsbrevet udsen-
des indbetalingskort til brug for fornyelse
af medlemskabet for 2012. Man er også
velkommen til at indbetale pr. netbank på
selskabets konto (se kolofonen). Husk at
påføre indbetalingen afsendernavn!

JOHANNES JØRGENSEN I "DET TABTE LAND" - et hundredårsminde.

af Finn Slumstrup

forfatter, foredragsholder og formand for Grænseforeningen

Først på året besøgte min kone og jeg Randers Kunstmuseum for at se en fremragende udstilling med nogle af den afdøde billedkunstner Poul Anker Bechs store lærreder. Der var ingen vej uden om at købe museumsinspektør Finn Terman Frederiksens storslåede bog: "Det tabte land. Poul Anker Bechs billedverden". Titlen henviser til et hovedværk i kunstnerens produktion, tre store billeder med fællestitlen "Det tabte land", malet 2003-05.

Bech er ikke alene om fascinationen af betegnelsen "Det tabte land". Det er også titlen på en stor bog, som journalist Kjeld Hansen udsendte i 2008: "Det tabte land. Folk og steder i Danmark. 361 fortællinger om de mænd, der formede landet".

Eller jeg kan se hen på min reol med politisk litteratur, hvor den svenske forfatter Göran Rosenbergs bog fra 2001, "Det förlorade landet", står i den danske udgave som "Det tabte land. Israel – en personlig historie". Og havde jeg været en flittigere romanlæser end tilfældet er, havde jeg sikkert også haft Kiran Desais meget roste

roman fra Nepal, "The Inheritance of Loss", som i Thomas Harders oversættelse fra 2007 hedder netop "Det tabte land".

Men jeg har Johannes V. Jensens "Det tabte land. Mennesket før istiden", der udkom i 1919 som fjerde bind i "Den lange rejse". Det var egentlig aldeles respektløst af Jensen at give bogen denne titel, for det var kun syv år siden Johannes Jørgensen havde udgivet en bog med samme navn. Men på den anden side var det jo også Jensen, som i Politiken 4. maj 1901 i forbindelse med en rejse på Fyn havde gjort sig til talsmand for, at man for gode penge burde sælge Knud den Helliges knogler til de angiveligt interesserede katolikker: "*Vi kunne jo lægge Johannes Jørgensen i kirken i stedet, og pengene kunne vi anvende til fæstningen og sønderjyderne*".

Det var garanteret ikke den jensenske flabethed, der gjorde Jørgensen interesseret i grænselandet. Men hvorom alting, så var det netop i dette efterår 100 år siden Johannes Jørgensen foretog den rejse, som dannede baggrund for en lille bog, han udsendte i 1912. Den bog som for

mig først og fremmest er forbundet med titlen "Det tabte land", og som også bærer undertitlen: "Sønderjylland, efterår 1911".

Nederlaget i 1864

Med bogens titel tænkte Jørgensen naturligvis på det landområde, Danmark havde tabt efter krigen i 1864. Og dog. Det var ikke Holsten og Lauenborg, han havde i tankerne, skønt disse to hertugdømmer også var en del af tabet. Nej, det var Slesvig, der var tale om. Det var dér tabet smertede, og i den opfattelse var Johannes Jørgensen på linje med det helt overvældende flertal af sine landsmænd.

Nederlaget i 1864 fik dramatiske konsekvenser for Danmark. Tabet føltes helt ind i nationens selvforståelse. Vi måtte for alvor lære at tænke med de overvundnes tanker og betragte os selv som det, vi var blevet: en nordeuropæisk småstat, hvis selvstændighed dybest set beroede på det voksende Tysklands nåde, hvorfor det blev en grundsætning i dansk udenrigspolitik, at intet måtte gøres, som Tyskland kunne opfatte som en uvenlig handling.

Under denne officielle holdning voksede imidlertid et landsdækkende solidaritetsarbejde frem til støtte for de danske, som med grænseflytningen i 1864 var kommet under præjsisk herredømme. Flere hundrede *sønderjyske foreninger* skød frem over hele landet. Foreninger, hvor man holdt møder og hvor man gennem strikning, madindsamlinger og meget andet søgte at yde helt konkret støtte til landsmændene sønden å.

Sideløbende skete der det forunderlige, at der ud af det militære nederlag voksede

en folkelig sejr frem. Det moderne Danmark voksede frem med andelsbevægelse, folkeoplysning og den ofte citerede tro på, at hvad udad tabes skal indad vindes. Men naturligvis skabte det en ganske særlig atmosfære, at det politiske spørgsmål, som optog sindene allermest, nærmest var et tabuemne i den politiske debat. Ja, forfatteren Herman Bang henførte den nye dynamik i landet til det store militære nederlag, da han i 1887 i romanen "Stuk" lancerede et ofte siden citeret udtryk: *"Fireogtres amputerede os for land ved hofterne(...) Jeg tror egentlig, at alle vi, som var med dengang, vi mistede alle et eller andet usynligt ben eller en arm(...) og hemmeligt går vi vanføre omkring og har aldrig forvundet blodtabet(...) Hele denne menage, denne virksomhed(...) Det er ikke andet end sårfeberen fra Dybbøl"*.

Ja, *"sårfeberen fra Dybbøl"* var gået nationen i blodet, og derfor kan det heller ikke undre, at nogle af landets bedste skribenter måtte se nærmere på problematikken.

Ikke nok med det. Allerede de voksende spændinger mellem dansk og tysk i årene mellem den første og den anden slesvigske krig, altså mellem 1850 og 1864, kan følges i H.C. Andersens dagbøger, da Andersen jo var en flittig rejsende i hertugdømmerne.

Også den purunge Georg Brandes var i området, som det fremgår af de langt senere udgivne "Dagbogsblade fra en rejse i Slesvig 19. juli - 26. juli 1860". Der var tale om langt mere end en ungdommelig interesse. Den modne Georg Brandes behandlede gentagne gange det sønderjyske

spørgsmål, og han gjorde det ofte med en skarphed, som udfordrede den officielle høflighed over for Prøjsen. I 1899 skrev han om "Danskheden i Sønderjylland". Året efter tog han "Hr. v. Köller og Fyrst Imeritinski" under behandling. I 1901 skrev han om "Sønderjyllands betydning for dansk kultur", og han holdt samme år en stor tale i Kalundborg om "Venstre og Sønderjylland". I 1902 skrev han udførligt om "Dansk politik og kultur" i et essay, hvor han betonedede, at den præjsiske regering førte en politik "som fjerner os danske fra Tyskland". Disse og flere andre arbejder blev ikke mindre tankevækkende, når man betænker, at den samme Georg Brandes i årevis boede i Berlin og i 1885 havde udgivet et digert værk om "Berlin som tysk rigshovedstad".

Det gav imidlertid langt dybere respons i den brede befolkning, at Holger Drachmann nogle år efter katastrofen var på besøg i det tabte land. Det var i 1876. En aften spadserede han op forbi Dybbøl Mølle og gik yderligere omkring en kilometer mod vest til Bøffelkobbel, hvor det gjorde et dybt indtryk på ham i haven foran et lille hus at se en grav for to danske soldater, som var blevet dræbt den 22. februar 1864, da Bøffelkobbel nærmest var frontlinje i

forbindelse med den danske hærs tilbagetrækning fra Dannevirke til Dybbøl.

Oplevelsen af haven foran "Bøffelkobbelhuset" førte til, at Drachmann med vanlig dramatisk sans skrev digtet "De sønderjyske piger" med åbningslinjerne: "De vog dem, vi grov dem en grav i vor have". Digtet indgik i bogen "Derovre fra grænsen", som Drachmann udsendte i 1877, og hvormed han i høj grad bidrog til at holde sårfeberen levende.

Jørgensens rejse.

Som man vil forstå, betød det forhold, at der var 35 år mellem Drachmanns og Jørgensens besøg i det tabte land ikke, at problemstillingen i mellemtiden var blevet mindre aktuel. Tværtimod havde 1890'ernes intense fortyskningspolitik skærpet såvel opmærksomheden om Sønderjylland som indædtheden i det danske mindretals kamp for under meget

"Det tabte Land" den lille bog, som Johannes Jørgensen udsendte efter sin rundrejse i Nordslesvig i 1911. Bogen er et vidnesbyrd om digterens aldrig svigtende følelser for sit fædreland, og er utvivlsomt grunden til, at forfatteren ønskede den genoptrykt i Udvalgte Værker (Bd. IV, s. 367 ff.) i 1915.

vanskelige forhold at fastholde egen kultur og eget sindelag. Da Johannes Jørgensen tog på rejse i Sønderjylland, var der snarere en inderliggørelse i luften, fordi man nu nærmede sig et halvt århundrede under prøjsisk herredømme. Ingen kunne i efteråret 1911 have nogen anelse om, at genforeningen lå bare ni år ude i fremtiden. Der var med andre ord tale om, at Johannes Jørgensen tog på en rejse, hvor den vemodsbårne længsel, der så ofte var karakteristisk for hans rejseskildringer, måtte forekomme ganske naturlig.

Jørgensen slår tonen direkte an, da han er ankommet til Kolding. Han er på vej til *"et land, der er tabt, og et folk, som er ved at dø ud..."*. Og han lægger ikke skjul på sin sympati, for i Lunderskov kommer de første tyskere ind i toget: *"Jeg har så ofte udtrykt min forundring derover – men hvorfor for alle guders navn kan rejsende tyskere ikke tie stille? Vi danske kan jo så udmærket godt sidde og tie. Englænderne kan det endnu bedre. Og det var ikke med urette, at de gamle munke regnede tavshed for noget fortjenstfuldt. At tie er virkelig guld. Den, der kan tie, kan mere end det. Det var den tavse Uffe, som reddede Danmark. Det er Vidar, den tavse as, der fælder Fenris"*.

I sådanne mytologiske overvejelser krydser Johannes Jørgensen grænsen. Han står af i Vojens, som han med ulyst konstaterer nu staves Woyens, og kører derfra til Haderslev. Her gør han et ophold på flere dage, og de øvrige lokaliteter på turen, hvor han tager sig tid til at synke ind i lokalsamfundet, er Flensborg – hvorfra han også foretager en udflugt til stedet for slaget ved Isted i 1850 – ligesom han

besøger Dannevirke. Over Gråsten kommer han til Sønderborg, hvorfra han i flere dage gennemkrydser landskabet og mod øst kommer langt ud på Als og mod vest helt til Løgumkloster. Hjemvejen går over Rødding og Københoved, hvorfra han krydser Kongeåen, og atter er tilbage i kongeriget: *"Da jeg noget efter sidder i toget, og vi holder ved Andst station, den første mod øst efter Vejen, giver den smukke nybygning mig det mest levende indtryk af at være vendt tilbage til et land, hvis kultur når lige til dets yderste grænser. Dette er ikke en mere eller mindre forsømt "Nordmark", udkanten af et stort rige – dette er et lille, helt livsfyldt land"*.

Efter vore dages normer for, hvad der kan klares på en bustur – måske med en enkelt overnatning – er Johannes Jørgensens ekskursion til "Det tabte land" knap nok værd at tale om. Men hans rejses betydning lå da heller ikke i den geografiske udstrækning, men i rejsens åndelige indhold.

Kristendommen i grænselandet.

Det kan ikke undre, at Jørgensen var stærkt interesseret i det kristelige liv i grænselandet. Han opslog først hovedkvarter på Hotel Harmonien i Haderslev, og efter at have fortalt os om indtrykket af Haderslev på en torvedag i smukt efterårsvejr, tager han fat på en grundig gennemgang af frimenighederne i Sønderjylland. Han ser *"i den stærke religiøse bevægelse i Sønderjyllands nordlige egne en af danskhedens bedste støtter. Den nationale følelse er her forankret i den religiøse, og det er en*

forankring, som ikke findes stærkere”.

Jørgensen fortæller om det stærke røre i sin tid i Rødding og Københoved, om Cornelius Appels indsættelse som frimenighedspræst i Rødding i 1874 og om frimenigheden i Bovlund, som fem år senere voksede ud fra menigheden i Rødding.

Man kunne tilføje, at begge menigheder i 2011 lever i bedste velgående.

Jørgensen beretter videre om frimenighedernes kamp mod de præjsiske myndigheder og om oprettelsen af menigheden i Haderslev. Og her deltager digteren selv i et stort møde den 17. september 1911, hvor nogle af danskhedens stærkeste fortalere der på egnen også er med: *“Vi går ind i forsamlingsalen, der allerede er halvfylt, og der er det jo underligt at se denne forsamling af stoute mænd under polititilsyn. Man får uden al patos, ganske roligt og faktisk, et levende indtryk af, hvad national frihed vil sige, når man henne ved referentbordet ser den preussiske gendarm sidde, med den guldskindende pikkelhue lagt foran sig på bordet. Netop nu skrider de to Skrumsagere, fader og søn, gennem salens midtergang, nordiske kæmpeskikkelser begge. Men et ord fra den blå gendarm kan lukke munden på dem, på enhver af talerne, ja kan forhindre hele mødet”.*

Mødet Jørgensen deltog i havde som overordnet emne *“Vore ritualer”*. Det blev et tre timer langt forhandlingsmøde, hvor det i forsamlingen på godt 400 mennesker især var præsterne, der tog ordet. Derefter var der endnu et samvær omkring de lange theborde *“hvor sangen atter og atter lød, og hvor den gamle Jakob Kloppenborg i en fornøjet og bevæget tale endte med at sige*

tak for den smukke dag, og som udtryk for denne tak valgte et vers af Grundtvig, “der altid tager mig sådan, når vi synger det”, sagde han “Nu sagtelig skrid, vor højtidsdag, / med stråler i krans om tinde! / Hver time til Herrens velbehag / som bække i eng henrinde, / til frydelig sig til sidst de sno / op under de grønne linde!”

Grundtvig først og Grundtvig sidst! Atter og atter er det ham, der synges i Sønderjyllands frikirker og forsamlingshuse. For danskerne hernede er han det åndelige vartegn, der betyder Danmark – ligesom støtten på Højskamling, set i den fjerne horisont”.

Jeg bringer disse citater fordi de giver stemning og indhold til indtrykket af Johannes Jørgensens rejse – men også fordi de viser – for dén, der måtte være i tvivl – at digteren havde et udpræget journalistisk talent.

Over alt på rejsen er Johannes Jørgensen interesseret i kirkebygningerne. Han ærgres sig, hvis de er lukkede, og præsten ikke er hjemme. Et ganske særligt indtryk gør naturligvis den imponerende kirkebygning i Løgumkloster: *“Saa rejser jeg vesterpaa – kommer til Løgumkloster og træder hen til den gamle klosterkirke. Straks facaden gør et mægtigt indtryk, nøgen, kun med de tre smalle, parallelte opstigende vinduer – dette er ånden fra Citeaux: Strenghed og styrke. Og strenghed og styrke forkynder kirkens indre med al sin hvide uplettede skønhed. Den mælkehvide kalk former sig så blødt om piller og søjlebundter – kun langs spidsbuernes indre rand og i blindingerne og inde under buernes hvælv blåner der lidt svag skygge. Og et sølvvidt lys bryder sparsomt frem gennem*

de få, smalle, aflange vinduer..."

Helt mod rejsens slutning besøger Jørgensen høvdingen J.N.H. Skrumsager i Københoved og deltager næste dag sammen med ham i gudstjenesten i frimenighedskirken i Rødding. Ved den lejlighed er der noget, der falder på plads for Johannes Jørgensen: *"Her i kirken og om aftenen i foredragssalen, hvor en mand fra kongeriget taler, får jeg måske det stærkeste indtryk, denne rejse endnu har skænket mig, af dansk ånd, dansk religiøsitet, dansk kunst, dansk kultur. Alt klinger her sammen – den hvide kirke med de folkeligt brogede ornamenten, de skønne malmlysekroner, stolestaderne med det kraftige snit og de stærke farver – og gudstjenesten: først dåb, så skriftetale, derpå høstprædiken, endelig altergang, hvor pastor Løcke står for alteret, selv dybt greben og derfor så dybt gribende, atter og atter gentagende de mægtige ord: "Det er Jesu Kristi legeme", "Det er Jesu Kristi blod!" Og efter den lange tjeneste (gennemvævet af grundtvigske salmer) demokratisk fællesspisning i forsamlingsbygningen, ved lange fyrretræsborde – medbragt smørrebrød, hvortil der serveres kaffe.*

Dernæst Kristian la Cour Pedersens foredrag om legens betydning for børn – "man skal respektere børns legen, for legen, det er deres arbejde". Og hans frydefulde barndoms-erindringer fra en sund og streng barndom – om "lille Ole fra Mors" og andre vandrede sangere, om Morten Eskesen og hans "Skræddergalop" hen

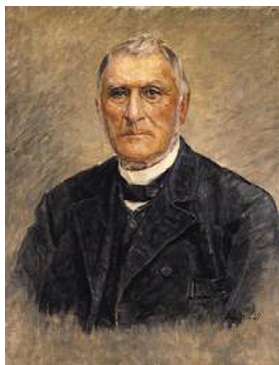
over gulvet... Og til sidst om aftenen (jeg tør vel nævne det) da jeg er bleven ene på mit gæstekammer, lyden af min værts dybe stemme, der i sovekammeret nedenunder mig langsomt og højtideligt beder Fader-vor..."

Man kunne her tilføje, at Kristian la Cour Pedersen var søn af Knud H. Pedersen og Georgia la Cour, som i 1874 grundlagde den skole, som i dag er den store Skibelund Efterskole lige nord for Kongeåen. Der står en mindesten over dem i mindelunden i Skibelund Krat, og det samme gør der over Morten Eskesen (1826-1913), som var friskolelærer og forfatter, men især indlagde sig fortjeneste som en slags vandrelærer for de danske i grænselandet.

Den politiske dimension.

Johannes Jørgensens kristne engagement medførte, som vi netop har set, at han var velegnet til at omfatte hele den folkelige situation, danskerne levede i under prøjsisk besættelse. Men han glemte ikke, at der også var en politisk virkelighed, han måtte søge at sætte sig ind i.

Allerede ved starten af den før omtalte

Under sin rejse besøgte Johannes Jørgensen bl. a. den gamle nordslesviske frontkæmper for danskheden, Peder Skau, ("Laurids Skaus glade Broder" 1825-1917) og tegner i sin bog et smukt portræt af den da 86-årige mand..

vandring i Haderslev på en torvedag møder han den politiske realitet. Jørgensen er drejet af fra torvet med dets Kejser Wilhelm statue, og går ned ad en sidegade: *"Man skal ikke lade sig forskrække af, at den fanatiske altskyer Strackerjan bor lige først i gaden. Man skal modig gå hans, i øvrigt alt andet end prangende bopæl forbi, hvor den sorthvide flagstang rager ud fra facaden, parat til flagdemonstration. Straks efter fortyskningsmandens hus bliver gaden til den dejligste danske provinsidyl"*.

Nej, selv ikke den højeste præstsiske embedsmand i området kan for Johannes Jørgensen tilsløre, at han er i gammelt dansk land. Han læser og samtaler for at danne sig et indtryk af situationen – og han opsøger nogle af de vigtigste erindringssteder i området. På den gamle kirkegård i Flensborg besøger han Istedhøjen, hvor nogle af de berømmelige officerer fra slaget ved Isted ligger begravet. Helgesen, Læssøe, Schleppegrell og flere andre. Det var ved denne høj Istedløven i sin tid blev opstillet – og hvor H.W. Bissens løvestatue siden den 10. september i år atter står.

Men som tidligere nævnt tager Jørgensen også til slagmarken for slaget på Isted hede og til Øvre Stolk. Han vandrer i det mennesketomme landskab, hvor hans skoletids Danmarks historie bliver levende for ham. Og da han sætter sig på en bænk ved siden af mindestenen for oberst Læssøe og betragter efterårsskovene, går tankerne på flugt og som så ofte før kommer det jørgensenske vemod snigende: *"Jeg føler mig med et så trækfugle-hjemløs – og så trækfugle-ensom. "Wo wird einst des Wandermüden letzte Ruhestätte sein..."*

Fy – at sidde her og blive sentimental, hvor helte har udåndet deres sidste suk!" Og med denne uimodståelige irettesættelse af sig selv besværges Johannes Jørgensen *"det tyske Wehmut"* ved at citere et vers af Grundtvig.

Men Johannes Jørgensen var ikke et menneske, der blev fascineret af at diskutere realpolitik. Gang på gang drejer samtalerne eller hans egne refleksioner over i den åndelige eller direkte kristelige dimension. Således også da han en aften går i Holger Drachmanns fodspor og kommer ud til huset i Bøffelkobbøl, et lille hvidt hus med rødt tag. Haven er fuld af rønnebær, og midt mellem bedene med hvide roser i græsplænen foran huset ligger graven for de to soldater, som faldt den 22. februar 1864: *"Jeg står og betragter disse to så hverdags navne, Jens Christensen, Hans Hansen. Og atter står fædrelandskærligheden for mig i al sin gådefulde glans. Egentlig er denne følelse i sin uselviskhed endnu ærefuldere for mennesket end den religiøse. Thi til blodvidnedøden er dog knyttet løftet om himlen. Medens døden for fædrelandet ikke i og for sig kan gøre noget krav på himmelsk løn. Her virker ideelle kræfter, som vel kan suge styrke af religionen, men i deres væsen er rent menneskelige. Her virker følelsen af den dybe samhørighed mellem alle os, som er rundne af én rod og taler den samme tunge. Og så stærk er denne følelse, at en Hans Hansen, en Jens Christensen, en navnløs mand blandt tyvetusinde navnløse mænd går hen og giver sin ungdom, sit liv, sit hjerteblood – ofrer det alt her i Bøffelkobbøl Skovbryn uden tanke blot om jordiske laurbær, endsige om en evig sejrskrans..."*

Ved genforeningsfesten i Dybbølskanterne i Sønderjylland den 11. juli 1920 traf Johannes Jørgensen sin gamle skolekammerat fra København, Peter Grau, som var en fremtrædende skikkelse i kampen for at bevare landsdelens danske identitet.

var situationen, hvem kunne så vide, om landet virkelig var tabt?

Ja, ikke nok med det. Det traditionelle billede af, at landsmændene syd for Kongeåen havde hårdt brug for støtte fra nord, blev suppleret med oplevelsen af, at de danske under prøjsisk besættelse bestemt også havde noget at sige og give til alle dem, der levede frit i Frederik VIII's Danmark. Johannes Jørgensen opdagede, at bevægelsen og energien i grænselandet gik begge veje, hvis man så ordentligt efter. Ganske som

det er tilfældet i Margrethe II's Danmark, hvor vi er i en levende dialog med et dansk mindretal på omkring 50.000 mennesker syd for den grænse, der blev lagt fast i 1920.

Denne indsigt førte frem til, at kulminationen på Johannes Jørgensens lille bog om "Det tabte land" er de allersidste linjer: *"Når jeg nu tænker tilbage på de danske hinsides grænsen, på alle de udmærkede*

Konklusionen.

Johannes Jørgensen troede som nævnt, at han drog ud på en rejse til *"et land, der er tabt, og et folk, som er ved at dø ud"*.

Men han blev klogere. Virkeligheden spillede ham et puds. De mennesker og det folkeliv, han mødte, havde en sådan styrke og vitalitet, at meget måske stadig pegede på, at landet var tabt, men folket var bestemt ikke ved at dø ud. Og hvis det

mænd og kvinder, jeg har lært at kende dernede, så er det mig, som om jeg forstår, hvad betydning det har for os, at hin seje, sejrende kamp for danskheden føres. Og her tænker jeg ikke på den politiske betydning, jeg tænker på den rent moralske værdi af en sådan selvhævdelse.

Det var ved Babylons floder, i landflygtighedens lange år, at tanken om det ny Jerusalem fødtes i jødernes hjerte. Under fremmedherredømmets åg drømte de så brændende den skønne drøm om et idealt Israel, et Herrens folk uden plet og lyde.

Således drømmer nu vore brødre og søstre for sønden å drømmen om det ideale Danmark. Ikke Albertis og smudspressens Danmark med teaterpjankets og Palmehavens København til hovedstad, men et andet, renere, ædlere, et, som har været, som endnu er, og hvis undergang vil være

Danmarks riges undergang.

Da Frans af Assisi på sidstningen af sit liv kom gennem en lille landsby, trådte en bonde hen til ham og sagde: "Er du Broder Frans af Assisi?". Og da den hellige besvarede spørgsmålet med ja, blev bonden ved: "Så se til, at du også virkelig er så god, som folk siger om dig!"

Dette er just hvad sønderjyderne i deres kærlighed til Danmark, i deres troskab mod dansk sprog og dansk kultur siger til os for norden å: "Se til, at I nu virkelig er så gode, som vi tror, I er!"

Det er forbudt vore brødre i det tabte land at hejse Dannebrog. Men i hjerterne dernede lyser de danske farver renere og klarere end noget andet steds og maner ind over grænsen: "Hold Danmarks flag og Danmarks navn i ære, så vi aldrig skal behøve at skamme os ved Jer!"

EFTER GENERALFORSAMLINGEN 2011

Lørdag den 5. november afholdt Johannes Jørgensen Selskabet sin årlige ordinære generalforsamling på Svendborg Bibliotek.

Stig Holsting blev valgt som formand, Ove Klausen og Andreas Holsting ligeledes valgt til bestyrelsen. Det blev vedtaget at fortsætte med det hidtil gældende medlemskontingent på 150 kr. om året.

Selskabets bogudgivelser til gavepriser: pr. stk. 125 kr. Ved køb af alle fire bøger 400 kr. (+ forsendelse)

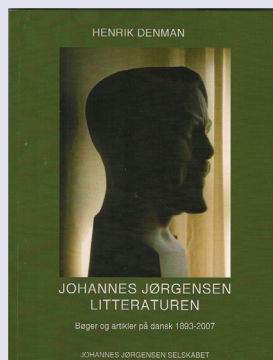
FAGERØ En antologi
6 forfatters analyse af
Johannes Jørgensens
forfatterskab.

W. Glyn Jones
Han blev aldrig italiener.
En grundig og systema-
tisk gennemgang af hele
Johannes Jørgensens
forfatterskab.

W. Glyn Jones:
Omkring digteren
Johannes Jørgensen
– artikler og essays
1959-2009.

Henrik Deman
Johannes Jørgensen
Litteraturen
Bøger og artikler på
dansk 1893-2007.

**Vi har også et stort udvalg af antikvariske
udgaver af Johannes Jørgensens værker.
Se hjemmesidens opslag.**